

Vragen en antwoorden: Handleiding definitief energielabel voor woningen

update oktober 2016

Nieuwe vragen en antwoorden:

35. Hoe moet een woningeigenaar zijn infrarood stralingspanelen invoeren, als de woning geen ander verwarmingssysteem heeft?

Indien de infrarood panelen als hoofdverwarming zijn aangebracht (de woonkamer wordt niet door een ander verwarmingssysteem verwarmd), moet bij verwarming ingevuld worden 'gaskachel'. Voor het warm tapwater toestel zijn er dan twee mogelijkheden:

- Als deze elektrisch geschied, dient 'elektrische boiler' ingevoerd te worden
- Als deze gasgestookt is, dient 'geiser' ingevoerd te worden.

36. Als een woningeigenaar participeert in een postcoderoos (PCR) project. Mogen deze panelen dan opgevoerd worden bij het energielabel van zijn woning?

Nee. De opgewekte stroom moet ten goede komen aan de woning. Bij de postcoderoos liggen de panelen op een ander dak en wordt de opgewekte stroom direct verkocht en terug geleverd aan het openbaar elektriciteitsnet. Om die reden mogen de postcoderoos zonnepanelen zelfs niet meegeteld worden bij het gebouw waarop ze geplaatst zijn.

37. Als je met zonnepanelen elektriciteit opwekt op je dak, en via een elektrische boiler daarmee ook warm water maakt, mag je dan voor het energielabel aangeven dat je een zonneboiler hebt?

Nee. Een zonneboiler is een geheel andere installatie dan de hier genoemde combinatie. Hier moet bij warm water ingevuld worden dat er een 'elektrische boiler' aanwezig is. En bij Zonne-energie dat er 'zonnepanelen' aanwezig zijn.

38. Hoe moet een elektrische doorstroomboiler ingevoerd worden?

Als 'Ja' bij de vraag "Wordt uw verwarmingstoestel ook gebruikt voor het bereiden van warm water?". Indien als verwarmingstoestel een 'gaskachel' ingevoerd is, dient 'elektrische boiler' ingevoerd te worden.

39. Hoe moet een oliekachel ingevoerd worden?

Als 'gaskachel'. Een oliekachel en gaskachel hebben in de methodiek hetzelfde rendement. Omdat 'oliekachel' geen invoermogelijkheid is, wordt 'gaskachel' ingevoerd.

40. Een woningeigenaar van een twee-onder-een-kapwoning, waarbij aan één zijde de garages aan elkaar grenzen, heeft zijn garage verbouwd tot slaapkamer. Wijzigt nu het woningtype?

Nee. Het hoofdgebouw blijft ongewijzigd en het woningtype wijzigt dan niet. Ook niet als de burens de garage ombouwen tot slaapkamer. Het feit dat het hoofdgebouw is verbonden met het hoofdgebouw van één andere gelijksoortige woning, bepaalt dat het een twee-onder-een-kapwoning is.

Gewijzigd antwoord:

geen

1. Mijn klant probeert om mijn verzoek om meer bewijsmateriaal te uploaden, maar dat gaat niet. Hoe kan ik hem helpen?

Per woningkenmerk kunnen slechts 3 bewijsstukken geupload worden. U kunt de woningeigenaar verzoeken om niet-relevant of minder-belangrijk bewijsmateriaal te verwijderen.
Zie paragraaf 3.3.

2. Mijn klant kan geen goed bewijsmateriaal aanleveren en weigert om terug te vallen op de oorspronkelijke bouwjaarkenmerkwaarde. Wat moet ik doen?

De verantwoordelijkheid voor de aanvraag en het hebben van een energielabel bij overdracht ligt bij de woningeigenaar. Deze zal dus actie moeten ondernemen om de aanvraag te laten slagen. Zolang hij dat niet doet, dient u de aanvraag af te keuren.

Overigens heeft dit geen invloed op uw doorlooptijd, zolang de woningeigenaar 'aan zet' is.

3. Uit nazoekwerk blijkt dat het woningtype niet juist is. Ik kan dit echter niet afkeuren. Wat moet ik doen?

U moet de woningeigenaar verzoeken om het type te wijzigen. Er zal in de webapplicatie een algemene afkeurknop ingebouwd worden om de gehele aanvraag af te kunnen keuren. Tot die tijd kunt u één van de kenmerken afkeuren, om zo het verzoek bij de woningeigenaar neer te leggen.

4. Hoe moet een vrijstaand-geschakelde woning ingevoerd worden?

Als 'vrijstaande woning'.

Zie paragraaf B3.1.2.

5. Als een woning grondig verbouwd of geheel gerenoveerd is. Mag dan het bouwjaar aangepast worden?

Nee. Op basis van een grondige verbouwing of grote renovatie mag het bouwjaar niet aangepast worden. Als de woning in zijn geheel gesloopt en opnieuw opgebouwd is, mag dit wel. In het kadaster wordt de woning dan ook opgenomen als nieuwbouw.

6. Als een woning casco opgeleverd wordt, dus zonder installaties. Hoe moeten deze kenmerken dan ingevoerd worden?

Dan moeten de standaard (bouwjaar)kenmerkwaarden ingevoerd worden. Dat zijn voor nieuwbouwwoningen:

- Individuele cv-ketel van in of na 1998;
- Geen aparte tapwatervoorziening;
- Geen gebalanceerde ventilatie;
- Geen PV-panelen aanwezig;
- Geen zonneboiler aanwezig.

Voor oudere woningen, raadpleeg de handleiding.

Zie paragraaf 4.10

7. Gaat het bij 'Uitzonderlijk goede na-isolatie' echt om NA-isolatie of mag dit ook tijdens de bouw al aangebracht zijn?

Het gaat inderdaad niet specifiek over NA-isolatie. Voor uitzonderlijk goede isolatie maakt het niet uit of het tijdens of na de bouw is aangebracht.

Zie paragraaf 4.2.

8. Wat is het verschil tussen 'na-isolatie' en 'extra geïsoleerd'?

Er is geen verschil. In beide gevallen gaat het over na-isolatie, dus isolatie die aangebracht is na de bouw van de woning. Het maakt hierbij niet uit of tijdens de bouw wel of geen isolatie is aangebracht. Indien de (totale) Rc-waarde gelijk of groter is dan 3,0 m²K/W mag het als 'uitzonderlijk goede (na)-isolatie' aangemerkt worden.

9. Mag 'uitzonderlijk goede (na-)isolatie' ook bewezen worden met foto's?

Alleen indien er geen document/factuur/rapport beschikbaar is waaruit blijkt dat er sprake is van 'uitzonderlijk goede (na-) isolatie. Als op de factuur de Rc-waarde niet wordt vermeld maar wel de dikte en type isolatiemateriaal kan deze ook worden gebruikt. Als er geen factuur beschikbaar mag in afwijking van bovenstaande ook worden volstaan met een foto waarop duidelijk de dikte van en het type isolatiemateriaal is te zien. Als alleen de dikte van de isolatie bekend is en niet het type isolatiemateriaal dan is altijd meer dan 12 cm isolatiemateriaal vereist.

10. Welke keuzes zijn er voor isolatie bij verschillende bouwjaren?

Woningen tot 1991 kunnen voorzien zijn van 'na-isolatie' of van 'uitzonderlijk goede (na-)isolatie'. Woningen vanaf 1992 t/m 2013 zijn standaard voorzien van isolatie en kunnen voorzien zijn van 'uitzonderlijk goede (na-)isolatie'.

Voor woningen vanaf 2014 zijn er geen keuze mogelijkheden, deze zijn standaard voorzien van 'uitzonderlijk goede (na-)isolatie'.

11. Hoe beoordeel ik als erkend deskundige een geïsoleerde zoldervloer?

Als het een vlieringzolder betreft, ofwel een zolder ZONDER open verbinding met de rest van de woning, mag zoldervloerisolatie meegerekend worden als dakisolatie.

Zie paragraaf 4.4.2.1

12. De woningeigenaar weet 100% zeker dat isolatie is aangebracht, maar kan dit niet bewijzen. Wat moet ik doen?

De woningeigenaar moet helaas terugvallen op de oorspronkelijke bouwjaarkenmerkwaarde.

13. Bij beglazing of isolatie van de constructie moet de woningeigenaar kiezen voor wat het meest voorkomend is. Maar wat nu als het 50/50 is?

Dat is vrij uitzonderlijk, omdat er meestal wel kleine verschillen in de oppervlakten zitten. Als het echt precies 50/50 is, moet voor het minst gunstige gekozen worden.

14. Mag enkel glas met een voorzetraam als dubbel glas ingevoerd worden?

Ja dat mag. Echter niet als 'HR-glas'.

Zie paragraaf 4.3.

15. De woningeigenaar heeft enkel glas/ gelaagd glas van 8,5 mm dik van fabrikant Ruysdael. Mag dit behandeld worden als dubbel glas of HR-glas?

Nee. Dit is beglazing bestaande uit een enkele laag glas en dus 'enkel glas'.

16. Hoe om te gaan met beglazing met 3 lagen: glas - glas in lood - glas?

Glas - glas in lood - glas is feitelijk gewoon dubbel glas. De luchtsponwen aan beide zijde staan vaak nog met elkaar in verbinding, omdat het lood niet goed afsluit.

Zie paragraaf 4.3.

17. De woningeigenaar heeft een HR-ketel uit 1995 en hij voert daarom in 'cv-ketel met installatiejaar in of na 1998'. Mag ik dit goedkeuren?

Als de woningeigenaar kan aantonen dat het om een HR-ketel gaat, mag u de aanvraag goedkeuren. Dit komt echter nauwelijks voor.

18. Ketel is van na 1998, maar WE heeft foto opgestuurd waaruit blijkt dat het gaat om een VR-ketel. Moet ik de invoer (ketel na 1998) afkeuren?

Nee, de ketel is van na 1998, dus die invoer moet u goedkeuren.

19. Hoe moet ingevoerd worden dat een woning volledig elektrisch verwarmd wordt? Bijvoorbeeld met elektrische vloerverwarming.

Elektrische verwarming wordt ingevoerd als 'gaskachel'. Als er ook een cv-toestel in de woning is (voor de verdieping bijvoorbeeld), dient het toestel met het beste rendement opgegeven te worden. In dat geval de cv-ketel.

Zie paragraaf 4.5.1 Tabel.

20. Hoe dient heteluchtverwarming ingevoerd te worden?

Heteluchtverwarming wordt ingevoerd als ware het een cv-ketel. Dus heteluchtverwarming van voor 1998 is 'cv-ketel met installatiejaar voor 1998' en heteluchtverwarming van in of na 1998 is 'cv-ketel met installatiejaar in of na 1998'.

Zie paragraaf 4.5.1 tabel.

21. Hoe moet een bivalent of hybride verwarmingssysteem ingevoerd worden? Bijvoorbeeld met cv-ketel en warmtepomp.

Als er twee verschillende warmtetoestellen aanwezig zijn, mag degene met het hoogste rendement gekozen worden. Dat is in dit geval de warmtepomp.

Zie paragraaf 4.5.

22. Hoe ga ik om met de verschillende bronsystemen (buitenlucht, bodemwisselaar, etc.) bij warmtepompen?

Het type bron maakt niet uit voor de invoer van het verwarmingstoestel. Er dient altijd een 'warmtepomp' geselecteerd te worden.

23. De woning heeft een gehuurde cv-ketel en boiler. Wat moet er nu ingevoerd worden?

Het maakt niet uit of het een gehuurde ketel is of een ketel in eigendom. Het toestel dat voor de verwarming (en/of tapwater) van de woning zorgt moet ingevoerd worden.

24. Hoe moet een gasgestookte boiler ingevoerd worden?

Dat is afhankelijk van wat er is opgegeven bij de verwarming van het huis:

- Als de woning wordt verwarmd met een CV-ketel, dan wordt aangegeven dat er 'geen aparte warm tapwater voorziening aanwezig is'
- Als de woning wordt verwarmd met stadsverwarming, een warmtepomp of een gaskachel wordt opgeven dat het warme tapwater wordt bereid met een 'geiser'.

25. Hoe moet een indirect gestookte boiler ingevoerd worden?

Als 'geen aparte tapwatervoorziening'.

Zie paragraaf 4.6

26. Als de woningeigenaar een losse ventilatie-unit heeft voor het toilet en/of de badkamer, mag dit dan worden gekenmerkt als mechanische afzuiging?

Een losse afzuigunit op toilet of badkamer en/of afzuigkap in keuken vallen niet onder mechanische afzuiging. Er is sprake van mechanische afzuiging als er in de woning continu (24 uur per dag) lucht wordt afgezogen.

Zie paragraaf 4.7

27. Tellen PV-panelen die aangesloten zijn op de collectieve voorzieningen van een appartementencomplex mee voor de individuele energielabels?

Alleen als de woningeigenaren hebben geïnvesteerd in de PV-panelen die op het dak van het appartementencomplex zijn geïnstalleerd. De PV-panelen mogen worden meegenomen en het oppervlak van de PV-panelen moet daarbij worden gedeeld door het aantal woningen.

Zie paragraaf 4.8.1.

28. Mogen losse woningkenmerken bewezen worden met verkoopbrochures ouder dan 5 jaar?

Het gaat om de aannemelijkheid van een toegepaste maatregel. Daarvoor mogen foto's, documenten of facturen gebruikt worden die duidelijk herleidbaar zijn naar de betreffende woning en door een betrouwbare, deskundige partij opgesteld zijn. Een verkoopbrochure voldoet hier aan en mag dus gebruikt worden.

29. In de handleiding versie 1.1 dienen biomassa cv-ketels ingevoerd te worden als 'cv-ketel, installatiejaar voor 1998'. In de handleiding versie 1.2 is dit gewijzigd en dienen biomassa cv-ketels ingevoerd te worden als 'cv-ketel, installatiejaar in of na 1998'. Vanaf wanneer dient handleiding versie 1.2 gehanteerd te worden en hoe om te gaan met reeds afgemelde energielabels?

In de [Handleiding erkend deskundige v1.2](#) (juli 2015) is de waardering van biomassa installatie gewijzigd. Dit onderdeel is nu ook per 22 december 2015 in de REG aangepast. Een biomassa installatie (individueel of collectief) kan daardoor vanaf 22 december 2015 gelijk gesteld worden aan een 'CV-ketel, installatiejaar na 1998 (individueel of collectief)'.

30. Aan welke ruimte moet het glas worden toegekend als het woning betreft die uit een ruimte bestaat, bijvoorbeeld bij een Studio.

Indien een woning uit één ruimte bestaat (bijvoorbeeld een studio) dan dient het aanwezige glas evenredig verdeeld te worden over leefruimte en slaapruiimte.

31. Hoe moet een woningeigenaar een warmtepompboiler bij de vraag 'Wordt uw CV-ketel ook gebruikt voor het bereiden van warm water?' invullen in www.energielabelvoorwoningen.nl?

Het klopt dat een warmtepompboiler geen aparte invoer is. Wat men bij deze vraag moet invullen in het geval van een warmtepompboiler hangt af van het verwarmingssysteem in de woning.

- Indien de woning een gaskachel heeft dan moet de woningeigenaar invullen dat hij een elektrische boiler heeft voor de bereiding van warm water. Een gaskachel met een warmtepompboiler is een combinatie die in de praktijk echter niet of nauwelijks voorkomt.
- Indien de woning geen gaskachel heeft dan moet de woningeigenaar bij de vraag 'Wordt uw warmteopwekker voor ruimteverwarming ook gebruikt voor het bereiden van warm water?' 'ja' invullen. Op de achtergrond wordt dan gerekend met een tapwatersysteem dat gekoppeld is aan het gekozen verwarmingssysteem.

32. Hoe moet een woningeigenaar een collectieve installatie bewijzen?

Een collectieve installatie moet op dezelfde manier bewezen worden als een individuele installatie. Dus door duidelijke foto's, facturen, rapporten of documenten waaruit het type toestel blijkt. Het is niet toegestaan om bijvoorbeeld een foto te maken van warmteverdelers op radiatoren. Hieruit blijkt wel dat collectief verwarmd wordt, maar niet wat voor toestel voor de verwarming zorgt. Een foto van de collectieve opwekking mag door alle eigenaren uit het woongebouw gebruikt worden. In het geval van gemeenschappelijke cv-ketels geldt hetzelfde als bij individuele cv-ketels voor wat betreft het installatiejaar.

33. Hoe moet de lijst van 10 woningkenmerken in de officiële verkoopbrochure van branche aangesloten makelaars eruit zien?

In de handleiding voor de Erkend Deskundige staat een voorbeeld lijst opgenomen (bijlage 2, bewijslast voorbeeld 2, pagina 70 in handleiding versie 1.2). Dit voorbeeld is een verplicht format, zoals de makelaarsbranches deze hebben afgesproken met het ministerie.

34. De woningeigenaar kan bij isolatie kiezen voor 'ik kan dit niet bewijzen' en vervolgens een toelichting invullen. Mag de Erkend Deskundige op basis van de toelichting goedkeuren?

Nee. De WE kan bij 'ik kan dit niet bewijzen' aangeven waarom hij gevel-, dak of vloerisolatie niet kan bewijzen. Dit geeft de ED gelegenheid om de WE tips te geven hoe dit wel te bewijzen. Echter zonder bewijs in de vorm van een factuur, foto's, documenten etc. zoals beschreven in de handleiding erkend deskundige mag de erkend deskundige deze kenmerkwaarde niet goedkeuren.

35. Hoe moet een woningeigenaar zijn infrarood stralingspanelen invoeren, als de woning geen ander verwarmingssysteem heeft?

Indien de infrarood panelen als hoofdverwarming zijn aangebracht (de woonkamer wordt niet door een ander verwarmingssysteem verwarmd), moet bij verwarming ingevuld worden 'gaskachel'. Voor het warm tapwater toestel zijn er dan twee mogelijkheden:

- Als deze elektrisch geschied, dient 'elektrische boiler' ingevoerd te worden
- Als deze gasgestookt is, dient 'geiser' ingevoerd te worden.

36. Als een woningeigenaar participeert in een postcoderoos (PCR) project. Mogen deze panelen dan opgevoerd worden bij het energielabel van zijn woning?

Nee. De opgewekte stroom moet ten goede komen aan de woning. Bij de postcoderoos liggen de panelen op een ander dak en wordt de opgewekte stroom direct verkocht en terug geleverd aan het openbaar elektriciteitsnet. Om die reden mogen de postcoderoos zonnepanelen zelfs niet meegeteld worden bij het gebouw waarop ze geplaatst zijn.

37. Als je met zonnepanelen elektriciteit opwekt op je dak, en via een elektrische boiler daarmee ook warm water maakt, mag je dan voor het energielabel aangeven dat je een zonneboiler hebt?

Nee. Een zonneboiler is een geheel andere installatie dan de hier genoemde combinatie. Hier moet bij warm water ingevuld worden dat er een 'elektrische boiler' aanwezig is. En bij Zonne-energie dat er 'zonnepanelen' aanwezig zijn.

38. Hoe moet een elektrische doorstroomboiler ingevoerd worden?

Als 'Ja' bij de vraag "Wordt uw verwarmingstoestel ook gebruikt voor het bereiden van warm water?". Indien als verwarmingstoestel een 'gaskachel' ingevoerd is, dient 'elektrische boiler' ingevoerd te worden.

39. Hoe moet een oliekachel ingevoerd worden?

Als 'gaskachel'. Een oliekachel en gaskachel hebben in de methodiek hetzelfde rendement. Omdat 'oliekachel' geen invoermogelijkheid is, wordt 'gaskachel' ingevoerd.

40. Een woningeigenaar van een twee-onder-een-kapwoning, waarbij aan één zijde de garages aan elkaar grenzen, heeft zijn garage verbouwd tot slaapkamer. Wijzigt nu het woningtype?

Nee. Het hoofdgebouw blijft ongewijzigd en het woningtype wijzigt dan niet. Ook niet als de burens de garage ombouwen tot slaapkamer. Het feit dat het hoofdgebouw is verbonden met het hoofdgebouw van één andere gelijksoortige woning, bepaalt dat het een twee-onder-een-kapwoning is.

Voorjaar 2015

1. De woningeigenaar heeft geen bewijsmateriaal voor een kenmerk aangeleverd, maar ik kan de aanvraag toch goedkeuren. Hoe kan dat?

De webapplicatie bepaalt voor welke kenmerken bewijsmateriaal aangeleverd moet worden. Bij relatief nieuwe woningen hoeft vaak geen bewijs te worden aangeleverd. In een aantal gevallen kan de woningeigenaar kiezen voor een alternatief. De erkende deskundige behoort enkel het aangeleverde bewijs te controleren.

2. Een foto is onduidelijk, maar waarschijnlijk is het kenmerk wel aanwezig. Mag ik dit goedkeuren?

Dat hangt er van af. De foto moet het voor u als erkend deskundige aannemelijk maken als bewijs te dienen. Als de foto onscherp is waardoor u de situatie niet goed kunt beoordelen, kunt u deze afkeuren. Een foto die op indirectie wijze aannemelijk maakt dat het kenmerk aanwezig is, kunt u goedkeuren. Dit is aan u als erkend deskundige ter beoordeling.

3. De tekst van een aangeleverd document is niet duidelijk leesbaar. Mag ik dit goedkeuren?

Nee. Een document moet voor u en ieder ander duidelijk leesbaar zijn.

4. Het kenmerk waarvoor bewijsmateriaal aangeleverd wordt is duidelijk zichtbaar. Maar ik kan niet controleren of dit hoort bij de betreffende woning. Mag ik dit goedkeuren?

Ja. Bij een foto van een element, bijvoorbeeld een cv-ketel, kan door de erkend deskundige op afstand niet (altijd) beoordeeld worden of het de juiste woning betreft. RVO.nl onderzoekt wel als er indientieke foto's zijn aangeleverd.

5. Mag ik met een collega erkende deskundige overleggen bij het controleren van bewijslast?

Ja. De beslissing tot goed- of afkeuren blijft echter altijd uw eigen verantwoordelijkheid.

6. Hoe vaak mag of kan ik bewijsmateriaal afkeuren?

Zo vaak als nodig is om goed bewijsmateriaal aangeleverd te krijgen. Als u er via de webapplicatie niet uitkomt met de woningeigenaar, kunt u telefonisch contact opnemen om de eigenaar te assisteren bij het aanleveren van de juiste bewijzen. Of u kunt de eigenaar erop wijzen wat de consequentie is er geen goede bewijzen zijn. Dan moet de eigenaar terugvallen op de kenmerkwaarde die hoort bij de bouwjaarklasse.

7. Moet ik het bouwjaar en type van de woning ook controleren en zo ja, hoe?

Alleen als dit is aangepast door de woningeigenaar. U kunt het controleren door de aankoopdocumenten te vragen aan de eigenaar en/of via Google streetview.

8. Hoe kunnen woningeigenaren mij vinden als ze een erkend deskundige zoeken?

Alle erkend deskundigen staan in een register. Deze lijst kunnen woningeigenaren raadplegen via de webapplicatie als zij een erkend deskundige zoeken.